

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **J. A. A.**, zastoupen Mgr. Bc. Milanem Janákem, advokátem se sídlem třída Kpt. Jaroše 1844/28, Brno, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy**, se sídlem Kaplanova 2055/4, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 4. 2024, č. j. 13 A 11/2024-27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.
- III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Bc. Milana Janáka **se určují** částkou 8 228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 7. 3. 2024, č. j. KRPA-80644-10/ČJ-2024-000022-ZZC, byl žalobce (stěžovatel) podle § 124b odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajištěn za účelem vycestování. Doba zajištění byla stanovena na 90 dnů od okamžiku omezení osobní svobody.

[2] Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel byl dne 6. 3. 2024 hlídkou Policie ČR kontrolován v ulici Vršovická, u č. p. 1429, v Praze 10. Stěžovatel na výzvu policie předložil rakouský řidičský průkaz. Bylo zjištěno, že stěžovatel byl veden v evidenci SIS jako cizinec, kterému bylo Českou republikou vydáno návratové rozhodnutí, neboť žalovaná mu rozhodnutím ze dne 5. 6. 2023, č. j. KRPA-196234-9/ČJ-2023-000022-50, uložila dle § 50a odst. 2 písm. c) zákona o pobytu cizinců povinnost opustit území členských států EU a stanovila dobu k vycestování v délce 40 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí, které však stěžovatel nerespektoval. Stěžovatel proto byl zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

[3] Stěžovatel při podání vysvětlení dle § 167 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců dne 6. 3. 2024, i přes poučení žalované, mimo sdělení svého jména a odpovědi na otázky ohledně neexistence právního zastoupení a vyžádání přítomnosti tlumočníka, odmítl vypovídat. Protokol o podání vysvětlení stěžovatel odmítl podepsat.

[4] Ze správního spisu rovněž plyne, že stěžovatel se na území ČR zdržoval od roku 2004, přičemž ke dni 8. 3. 2016 mu byl uděleno povolení k přechodnému pobytu za účelem sloučení s rodinným příslušníkem občana EU. O dané pobytové oprávnění však stěžovatel ke dni 29. 6. 2021 přišel z důvodu odsouzení za drogovou trestnou činnost. V návaznosti na to, že stěžovatel nevycestoval ani na základě vydaného výjezdního příkazu do 11. 7. 2022, zahájila žalovaná dne 12. 7. 2022 řízení o správním vyhoštění. To následně žalovaná překvalifikovala na řízení o povinnosti opustit území členských států EU, neboť vyhoštění spojené se zákazem pobytu na území členských států EU po určitou dobu by představovalo nepřiměřený zásah do jeho osobního a rodinného života, a následně rozhodnutím ze dne 20. 9. 2022, č. j. KRPA-229719-19/ČJ-2022-000022-50, stěžovateli uložila dle § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců povinnost opustit území členských států EU a stanovila dobu k vycestování v délce 40 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí. Odvolací správní orgán (Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie) následně rozhodnutím ze dne 7. 11. 2022, č. j. CPR-33943-46/ČJ-2022-930310-V233, toto rozhodnutí zrušil a věc žalované vrátil k novému projednání a rozhodnutí. V dalším řízení žalovaná opětovně rozhodnutím ze dne 18. 1. 2023, č. j. KRPA-229719-31/ČJ-2022-000022-50, stěžovateli uložila povinnost opustit území členských států EU a stanovila dobu k vycestování v délce 50 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí. Odvolací správní orgán následně na základě odvolání stěžovatele rozhodnutím ze dne 30. 3. 2023, č. j. CPR-8860-3/ČJ-2023-930310-V233, pouze terminologicky změnil výrok rozhodnutí žalované týkající se doby k vycestování a ve zbytku rozhodnutí žalované potvrdil. Vzhledem k tomu, že stěžovatel měl do 19. 5. 2023 vycestovat, což však neučinil, žalovaná mu již zmíněným rozhodnutím ze dne 5. 6. 2023, č. j. KRPA-196234-9/ČJ-2023-000022-50, opět uložila dle § 50a odst. 2 písm. c) zákona o pobytu cizinců povinnost opustit území členských států EU a stanovila dobu k vycestování v délce 40 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 29. 6. 2023. Stěžovatel měl tedy povinnost vycestovat do 8. 8. 2023, což však neučinil.

[5] V rozhodnutí ze dne 7. 3. 2024, č. j. KRPA-80644-10/ČJ-2024-000022-ZZC, o zajištění, jež je předmětem nyní posuzované věci, žalovaná zdůraznila, že stěžovatel od uvedeného data pobýval na území ČR bez platného pobytového oprávnění. Do této situace se dostal svou trestnou činností. Stěžovatel již byl od své rodiny odloučen v době výkonu trestu odnětí svobody na dobu 3 a půl roku (od 12. 12. 2018 do 12. 6. 2022), kdy se o syna (I. J. A., nar. X, občan ČR) starala jeho matka (A. A., nar. X, manželka stěžovatele) a její rodina. Žalovaná tedy předpokládala, že tomu tak může být i nadále. Vyživovací povinnost může plnit i z jiného státu, než je ČR. Žalovaná zdůraznila, že nechce situaci stěžovatele a jeho rodiny zlehčovat, uložené správní opatření však považuje z hlediska zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele a jeho rodiny za přiměřené. Žalovaná se zabývala i délkou stěžovatelova pobytu na území ČR, konstatovala však, že stěžovatel byl opakovaně odsouzen za páchaní trestné činnosti a neučinil žádné kroky k tomu, aby opustil území členských států EU, přičemž ve vycestování mu nebránily závažné překážky. Dle žalované stěžovatel naplnil podmínku pro své zajištění podle § 124b odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, neboť nevycestoval z území ČR ani poté, co mu byla opakovaně uložena povinnost vycestovat, naopak setrval na území ČR bez platného oprávnění k pobytu. Podle žalované

pokračování

by tak uložení zvláštních opatření za účelem vycestování podle § 123b zákona o pobytu cizinců (tedy alternativ k zajištění) nebylo účinné. Žalované je sice známa adresa stěžovatelova pobytu, stěžovatel však se žalovanou nespolupracuje, nehodlá z území ČR vycestovat, proto již není možné nadále trpět jeho pobyt na území ČR. K otázce finanční záruky se stěžovatel odmítl vyjádřit a nenabídl složení finančních prostředků. U stěžovatele nelze ani očekávat, že bude dodržovat povinnost osobně se hlásit policii, a nelze očekávat, že vycestuje dobrovolně. Stěžovateli byla opakovaně dána možnost z území ČR vycestovat, což stěžovatel neučinil. Žalovaná nepřistoupila k uložení zvláštních opatření za účelem vycestování zejména z důvodu nebezpečí opětovného nerespektování právních předpisů, přičemž využití alternativ k zajištění by v případě stěžovatele bylo zcela neúčelné. Žalovaná dospěla k závěru, že realizace vycestování stěžovatele je potenciálně možná, neboť nezjistila žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že výkon návratového rozhodnutí nebude moci být realizován. Stěžovatel navíc odmítl vypovídat. Doba zajištění byla stanovena s ohledem na předpokládanou složitost přípravy výkonu návratového rozhodnutí.

[6] Stěžovatel podal proti rozhodnutí žalované o zajištění žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji rozsudkem ze dne 5. 4. 2024, č. j. 13 A 11/2024-27, zamítl. Městský soud konstatoval, že žalovaná při posuzování možnosti uložení zvláštního opatření za účelem vycestování stěžovateli vycházela z konkrétních okolností případu a její rozhodnutí je individualizované. Městský soud k vypořádání této otázky dodal, že existuje vysoké riziko, že by se stěžovatel žalované vyhýbal, neboť v ČR pobývá neoprávněně a porušuje právní předpisy. Žalovaná řádně a přezkoumatelně odůvodnila též délku stanovení doby zajištění i otázku, zda existuje reálný předpoklad uskutečnění účelu zajištění. Městský soud byl přesvědčen, že žalovaná mohla očekávat, že v dohledné době dojde k ověření totožnosti stěžovatele a následnému vydání náhradního cestovního dokladu, a z tohoto důvodu mohla důvodně předpokládat realizaci vycestování stěžovatele ve lhůtě zajištění. Doba trvání zajištění žalovaná stanovila v rámci zákonem stanoveného rozmezí se zohledněním časového odhadu kroků nezbytných k vycestování stěžovatele. Byl to stěžovatel, kdo odmítl vypovídat a vyplnit podklady potřebné pro ověření jeho totožnosti a vydání náhradního cestovního dokladu. Žalovaná rovněž řádně odůvodnila svůj závěr o naplnění podmínek pro zajištění stěžovatele a její postup lze považovat za souladný se zákonem, neboť v daném případě existovalo důvodné nebezpečí, že by stěžovatel mohl mařit výkon rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států EU. Žalovaná se také dostatečně zabývala zásahem do soukromého a rodinného života stěžovatele, přičemž dle městského soudu se v posuzovaném případě jedná o zásah přiměřený. Negativní následky jednání stěžovatele bohužel ponese zejména jeho nezletilý syn, ale tato situace byla způsobena stěžovatelovým dlouhodobým vědomým porušováním právních předpisů.

[7] Proti rozsudku městského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, v níž namítá, že žalovaná dostatečně individuálně nezohlednila relevantní okolnosti jeho věci pro uložení zvláštních opatření za účelem vycestování. Stěžovatel zdůraznil, že na území ČR žije již od roku 2004, přičemž od roku 2014 je ženatý se zmiňovanou občankou ČR, s níž má rovněž zmiňovaného syna, také českého státního příslušníka, přičemž stěžovatel je živitelem rodiny. Žalobou napadené rozhodnutí tak nepřiměřeně zasáhne do soukromého a rodinného života celé rodiny. Dále též stěžovatel namítá, že žalobou napadené rozhodnutí je v rozporu se směrnicí Rady 2003/109/ES o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty, v účinném znění (dále jen „směrnice 2003/109/ES“), podle jejíhož čl. 9 odst. 6 a 7 pozbytí (ve skutečnosti jde o uplynutí doby platnosti – pozn.

NSS) pobytového oprávnění nemění status dlouhodobě pobývajících rezidentů, ale je třeba vždy pečlivě zvažovat vazbu dané osoby na členskou zemi EU. Stěžovatel v této souvislosti doložil též rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 5. 3. 2024, č. j. MV-24313-5/SO-2024, kterým bylo zrušeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 5. 10. 2023, č. j. OAM-11556-20/PP-2022, jímž byla podle § 87e odst. 1 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců zamítnuta žádost stěžovatele o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU a stanovena doba 35 dnů k vycestování z území ČR, a věc byla vrácena správnímu orgánu I. stupně k novému projednání. Zároveň stěžovatel ke kasační stížnosti doložil též vyjádření své manželky ze dne 25. 4. 2024, v němž bylo uvedeno, že deportace stěžovatele do Kamerunu velmi zasáhne do soukromého a rodinného života celé rodiny, přičemž už nyní má jejich syn psychické problémy vyplývající z dané situace.

[8] V doplnění kasační stížnosti stěžovatel prostřednictvím ustanoveného zástupce dodal, že kasační stížnost považuje za přijatelnou, neboť by mělo být shledáno zásadní pochybení městského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele v tom ohledu, že městský soud měl žalobou napadené rozhodnutí pro nezákonnost zrušit pro nesplnění podmínky nezbytnosti zajištění stěžovatele. Stěžovatel zdůraznil, že žalovaná odůvodnila nemožnost využití zvláštních opatření tím, že stěžovatel v důsledku svého předchozího jednání neskýtá dostatečnou záruku, že by ve stanovené lhůtě vycestoval. Stěžovatel v této souvislosti nesouhlasí se závěrem žalované, aprobovaným městským soudem, že stěžovatelovo jednání svědčí o jeho lhostejnosti k otázce jeho pobytu. Stěžovatel již dne 23. 8. 2022 podal žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU. Stěžovatel tedy od počátku usiluje o legalizaci svého pobytu, aby mohl v ČR zůstat se svou rodinou. Ministerstvo vnitra však překročilo zákonnou lhůtu pro rozhodnutí, které bylo vydáno až po více než roce od podání žádosti a navíc bylo následně jako nezákonné odvolacím orgánem (Komisí pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců) zrušeno. Touto okolností se žalovaná vůbec nezabývala. Byť to nemá vliv na samotnou oprávněnost stěžovatelova pobytu na území ČR, neboť mu vzhledem k § 87y odst. 3 zákona o pobytu cizinců podáním nové žádosti o povolení k přechodnému pobytu nevznikla tzv. fikce pobytu, nelze tvrdit, že by stěžovatel pouze nelegálně setrval na území ČR a ignoroval právní předpisy, jak tvrdí žalovaná. Podle stěžovatele nelze nemožnost využití alternativ k zajištění odůvodnit pouze tím, že cizinec v minulosti nerespektoval stanovenou povinnost opustit území členských států EU. Dále stěžovatel připomněl, že měl stálou adresu, na které žil se svou manželkou i synem, a byl v pravidelném kontaktu s žalovanou, proto nelze tvrdit, že by stěžovatel s žalovanou nespolečně pracoval. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu platí, že nevycestování z území ČR v době stanovené v rozhodnutí, kterým je uložena povinnost vycestovat, nemůže samo o sobě postačovat jako argument pro nemožnost užít mírnější opatření, nejsou-li zohledněny i další relevantní skutečnosti. Žádné další okolnosti, které by odůvodňovaly obavu ze zmaření možnosti realizovat povinnost opustit území členských států EU, v tomto případě nevystaly. Stěžovatel neshledává žádný důvod k tomu, aby mu měla být v nyní posuzované věci k tíži jeho minulá trestná činnost. Stěžovatel tak uzavřel, že by byl schopen plnit povinnost plynoucí ze zvláštního opatření podle § 123b odst. 1 písm. a) nebo c) zákona o pobytu cizinců, přičemž žalovaná nedoložila, že by existovala důvodná obava, že by uložením zvláštního opatření bylo ohroženo jeho vycestování. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu i rozhodnutí žalované zrušil.

pokračování

[9] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila. Přípisem ze dne 2. 5. 2024 Nejvyššímu správnímu soudu k jeho dotazu, zda zajištění stěžovatele stále trvá, pouze sdělila, že stěžovateli byla zajištěna letenka na let Praha-Istanbul-Douala plánovaný na 13. 5. 2024. Zda stěžovatel tímto letem skutečně v uvedený den odcestoval do své země původu, však ze správního spisu v podobě, jak byl předán Nejvyššímu správnímu soudu, nelze ověřit.

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.); je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[11] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před městským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[12] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

[13] Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti dostatečné argumenty svědčící pro její přijatelnost.

[14] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že argumentace stěžovatele směrnicí 2003/109/ES ve skutečnosti vůbec nemíří proti nyní posuzovanému rozhodnutí žalované ze dne 7. 3. 2024, č. j. KRPA-80644-10/ČJ-2024-000022-ZZC, o zajištění stěžovatele, ale proti jejímu rozhodnutí ze dne 5. 6. 2023, č. j. KRPA-196234-9/ČJ-2023-000022-50, o uložení povinnosti opustit území členských států EU. Stěžovatel totiž tvrdí, že si i přes zrušení pobytového oprávnění zachoval postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta a že z tohoto důvodu mu nemělo být vydáno návratové rozhodnutí, ovšem toto rozhodnutí o povinnosti

opustit území členských států EU stěžovatel mohl napadnout odvoláním a případně následně podat v té věci správní žalobu. Pokud však toto rozhodnutí nebylo k tomu příslušným orgánem zrušeno, je nadáno presumpcí zákonnosti, kterou není Nejvyšší správní soud oprávněn v nynějším případě posuzovat. Předmětem této věci je výlučně navazující rozhodnutí o zajištění stěžovatele za účelem jeho vycestování (tj. návratu), které se na úrovni unijního práva plně řídí směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (tj. návratovou směrnicí), nikoliv směrnicí 2003/109/ES týkající se dlouhodobě pobývajících rezidentů.

[15] Stěžovateli nelze přisvědčit ani v tom, že by se žalovaná či městský soud dostatečně nezabývaly dopady žalobou napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (viz předchozí rekapitulaci žalobou napadeného rozhodnutí a kasační stížností napadeného rozsudku). Byť v tomto případě již míří argumentace v kasační stížnosti adresně na posuzované rozhodnutí žalované o zajištění stěžovatele, Nejvyšší správní soud opět zdůrazňuje, že se v nyní posuzované věci nemůže zabývat dopadem stěžovateli uložené povinnosti opustit území členských států EU do jeho soukromého a rodinného života, neboť to není předmětem tohoto řízení. Touto otázkou se žalovaná zabývala právě ve svých návratových rozhodnutích týkajících se stěžovatele, tedy v rozhodnutí ze dne 5. 6. 2023, č. j. KRPA-196234-9/ČJ-2023-000022-50, a předtím v rozhodnutí ze dne 18. 1. 2023, č. j. KRPA-229719-31/ČJ-2022-000022-50, a její argumentaci podrobněji rozvedl odvolací správní orgán (Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie) v rovněž již zmiňovaném rozhodnutí ze dne 30. 3. 2023, č. j. CPR-8860-3/ČJ-2023-930310-V233. Jak již bylo též konstatováno, tato rozhodnutí byla samostatně soudně přezkoumatelná, a pokud jsou nyní finální, rozhodnutí o zajištění stěžovatele z nich nutně vychází. V nynější věci tedy bylo třeba posoudit výlučně přiměřenost dopadů nyní přezkoumávaného rozhodnutí o zajištění do soukromého a rodinného života stěžovatele, přičemž tyto dopady v podobě odloučení stěžovatele od jeho rodiny po dobu zajištění, tj. nejvýše na 90 dnů, se ani Nejvyššímu správnímu soudu nejeví jako nepřiměřené již jen ve světle toho, že stěžovatel byl v nedávné době od své rodiny (tj. nezletilého syna a manželky, kteří jsou českými občany) odloučen na dobu 3 a půl roku během výkonu trestu odnětí svobody a zároveň i v době jeho zajištění ho stále stíhala povinnost opustit území členských států EU.

[16] Stěžovatel dále namítá, že závěr o nemožnosti uložení zvláštních opatření podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců namísto zajištění stěžovatele za účelem vycestování byl učiněn bez náležitého zohlednění okolností daného případu. Městský soud pak podle názoru stěžovatele tento nesprávný závěr potvrdil.

[17] Podle § 124b odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, „[n]elze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování, policie může zajistit na dobu nezbytně nutnou neoprávněně pobývajícího cizince staršího 15 let za účelem jeho vycestování, jestliže uplynula lhůta k dobrovolnému opuštění území členských států Evropské unie, Islandské republiky, Lichtenštejnského knížectví, Norského království a Švýcarské konfederace uvedená v záznamu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1860 ze dne 28. listopadu 2018 o využívání Schengenského informačního systému při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí“.

pokračování

[18] Stěžovatel byl zajištěn v situaci, kdy nejenže nevycestoval z území ČR ve lhůtě původně stanovené výjezdním příkazem, který mu byl vydán poté, co vzhledem ke svému odsouzení pozbyl oprávnění k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, ale navíc následně opakovaně nerespektoval dvě po sobě vydaná pravomocná rozhodnutí žalované o povinnosti opustit území členských států EU, kdy ani ve lhůtách stanovených těmito rozhodnutími nevycestoval. Podmínky posouzení možných alternativ k jeho zajištění za účelem vycestování tedy byly srovnatelné s případy, kdy je dán důvod zajištění za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, tedy se situací, kdy daný cizinec již nerespektoval předchozí rozhodnutí o správním vyhoštění a v době v něm stanovené nevycestoval.

[19] K otázce posuzování možnosti uložení některého ze zvláštních opatření ve smyslu § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců právě za situace, kdy je jinak dán důvod zajištění cizince dle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, se vyjádřil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016-38, publ. pod č. 3559/2017 Sb. NSS, z něhož vycházel i městský soud. V tomto rozhodnutí rozšířený senát především konstatoval, že ani důvod zajištění podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců [a dokonce ani důvod zajištění dle § 124 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, kdy cizinec již předtím nerespektoval jemu uložené zvláštní opatření, což ovšem není nyní posuzovaný případ] paušálně nevylučuje možnost použití zvláštního opatření dle § 123b téhož zákona. Volba mírnějších opatření, než je zajištění cizince, je ovšem vázána na předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat při realizaci tohoto opatření a že neexistuje důvodná obava, že se bude vyhýbat případnému výkonu správního vyhoštění. Pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec bude případný výkon správního vyhoštění mařit, nelze dle § 123b odst. 3 zákona o pobytu cizinců přistoupit ke zvláštnímu opatření za účelem vycestování cizince. Při úvaze, zda uložením zvláštního opatření nebude zmařen výkon správního vyhoštění, je podle rozšířeného senátu třeba odlišovat situace, kdy je s cizincem teprve vedeno řízení o správním vyhoštění, a právě situace, kdy již cizinci bylo správní vyhoštění pravomocně uloženo, přičemž cizinec území ČR neopustil, ačkoli k tomu byl na základě rozhodnutí o vyhoštění povinen. V prvním případě není jisté, zda správní vyhoštění bude vůbec uloženo; správní orgán teprve na základě informací o dosavadním jednání cizince hodnotí, zda není dáno nebezpečí, že výkon případného rozhodnutí o správním vyhoštění bude cizincem mařen. Ve druhém případě je situace odlišná, neboť již existují konkrétní poznatky o tom, jakým způsobem se cizinec postavil ke své povinnosti opustit území ČR na základě rozhodnutí o správním vyhoštění. Jakkoliv v takových případech, kdy je dán důvod zajištění cizince dle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, bude tedy volba zajištění podle rozšířeného senátu pravidlem, je nutné i zde vždy zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jinými státy EU (včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince).

[20] Jak již bylo vysvětleno, tyto závěry rozšířeného senátu jsou přenositelné i na nyní posuzovanou věc. Nejvyšší správní soud se tedy i v nynějším případě zabýval otázkou, zda i přesto, že stěžovatel byl zajištěn podle § 124b odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, tedy z toho důvodu, že nerespektoval jemu pravomocně uloženou (a to dokonce opakovaně) povinnost opustit území členských států EU, nebylo na místě použití některé z alternativ k zajištění, tedy uložení některého ze zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že žalovaná i městský soud posoudily tuto

otázku správně, když neshledaly, že by v daném případě byly dány spíše výjimečné okolnosti, kdy i přes předchozí (v tomto případě navíc opakované) nerespektování rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území členských států EU by k naplnění účelu zajištění postačovalo uložení některého z alternativních opatření. Žalovaná totiž skutečně nevycházela pouze z toho, že stěžovatel nerespektoval v minulosti stanovenou povinnost vycestovat, ale zohlednila i jeho dosavadní chování a (ne)respektování jeho zákonných povinností (zejména jeho opakované odsouzení za nikoliv bagatelní trestnou činnost) i to, že s žalovanou stěžovatel při realizaci návratového rozhodnutí nespolupracoval.

[21] Dle stěžovatele žalovaná při zvažování uložení některého ze zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců nevzala dostatečně v potaz, že stěžovatel od počátku usiluje o legalizaci svého pobytu. Stěžovatel se v dané souvislosti konkrétně domáhal toho, aby bylo v jeho případě přijato zvláštní opatření za účelem vycestování dle § 123b odst. 1 písm. a) nebo c) zákona o pobytu cizinců, tedy aby mu byla uložena povinnost oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly, případně aby mu byla uložena povinnost osobně se hlásit policii v době policií stanovené. Nejvyšší správní soud ve shodě s žalovanou i městským soudem zdůrazňuje, že za situace, kdy stěžovatel nevycestoval na základě jemu vydaného výjezdního příkazu a následně nerespektoval první ani druhé rozhodnutí, jímž mu byla uložena povinnost opustit území členských států EU, není podstatné, že stěžovatel podal novou žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, která mu, jak sám stěžovatel přiznává, fikci pobytu na území ČR ani na dobu vedení daného řízení nezakládá. Tato skutečnost sama o sobě nesvědčí o ochotě stěžovatele spolupracovat se státními orgány ČR na realizaci návratového rozhodnutí za situace, kdy s ním rozhodně nelze souhlasit, že by byl v pravidelném kontaktu s žalovanou či s ní za daným účelem jakkoli spolupracoval. Naopak, během správního řízení stěžovatel odmítal vypovídat i podepisovat jednotlivé jemu předkládané dokumenty, včetně žalobou napadeného rozhodnutí. Není tedy pochybením žalované, pokud skutečnost, že stěžovatel podal novou žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, v žalobou napadeném rozhodnutí nezmínila.

[22] Je pravdou, že stěžovatel má v ČR, kde pobývá již od roku 2004, stálé bydliště a rodinné zázemí, kde by se mohl po dobu uplatnění některého ze zmíněných zvláštních opatření i nadále zdržovat, nicméně i z pozdějších vyjádření stěžovatele a jeho manželky je zřejmé, že si ani v době zajištění stěžovatele vůbec neuvedomovali nebo nechtěli uvědomit, že byla stěžovateli pravomocnými rozhodnutími, jež nejsou předmětem tohoto řízení, uložena povinnost opustit území členských států EU, a tuto povinnost naopak popírali. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s žalovanou i městským soudem, že z dosavadního jednání stěžovatele je skutečně zřejmé, že uložení některého ze zvláštních opatření za účelem vycestování by nebylo dostatečně účinné, resp. že nebylo možné očekávat dobrovolné vycestování stěžovatele. Nejvyšší správní soud shodně s městským soudem konstatuje, že žalovaná zvažovala možnosti uložení zvláštních opatření s ohledem na konkrétní okolnosti posuzované věci a na osobu stěžovatele a svůj závěr o nemožnosti jejich uložení tedy nezaložila pouze na tom, že stěžovatel z ČR nevycestoval v době stanovené v rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území členských států EU. Nelze proto přisvědčit stěžovateli, že městský soud aproboval paušální přístup k zajištění stěžovatele.

pokračování

[23] S ohledem na uvedené skutečnosti tedy dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele svým významem podstatně nepřesahuje jeho vlastní zájmy, neboť se netýká otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou, byly řešeny rozdílně, případně vyžadovaly učinit judikaturní odklon a nejde ani o případ zásadního pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[24] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, publ. pod č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského (městského) soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, měla by tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložila. Ze spisu však nevyplývá, že by jí v tomto řízení jakékoli náklady vznikly, proto jí soud jejich náhradu nepřiznal.

[25] Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Zástupce stěžovatele, advokát Mgr. Bc. Milan Janák, byl stěžovateli ustanoven usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2024, č. j. 5 Azs 94/2024-30. Nejvyšší správní soud tak přiznal ustanovenému zástupci odměnu ve výši 2 x 3 100 Kč za dva úkony právní služby spočívající v první poradě s klientem, včetně převzetí a přípravy zastoupení (jehož součástí bylo i nahlížení do spisu), a v doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), paušální náhradu hotových výdajů za tyto úkony ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a částku odpovídající DPH 21 %, celkem tedy 8 228 Kč. Tato částka bude zástupci stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 29. listopadu 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu